

BESPLATAN
E-BOOK

Elektronsko evidentiranje PDV u SEF

Vodič za lako razumevanje obaveze elektronskog
evidentiranja poreza na dodatu vrednost

Paragraf Lex, septembar 2023.

paragraf.rs

Pravna i ekonomska izdanja
za uspešno i zakonito poslovanje

Uvodna reč

Hvala Vam što ste preuzeli ovu elektronsku knjižicu! Nakon e-Booka kojim smo detaljno objasnili novine koje donosi Pravilnik o elektronskom fakturisanju, sadržaj pred Vama je prirodni nastavak iste celine. E-Book ima za cilj da temeljno i jasno približi sve važne aspekte elektronskog evidentiranja poreza na dodatu vrednost u Sistemu elektronskih faktura.

Ukoliko to ne bude dovoljno, uvek se možete osloniti na Paragrafove stručne časopise i redakciju, koja će, posebno svojim pretplatnicima, pomoći u tumačenju propisa.

Sadržaj

- 1.** Uvod
- 2.** Ko i kada ima obavezu elektronskog evidentiranja PDV u SEF?
- 3.** Šta je izuzeto od obaveze evidentiranja u SEF?
- 4.** Kada se PDV evidentira u Pojedinačnu, a kada u Zbirnu evidenciju PDV u SEF?
 - 4.1.** Pojedinačna evidencija
 - 4.2.** Zbirna evidencija
 - 4.2.1** Smanjenje PDV
- 5.** Rok za elektronsko evidentiranje i privremeni prestanak rada SEF
- 6.** Zanimljiva pitanja

1. Uvod

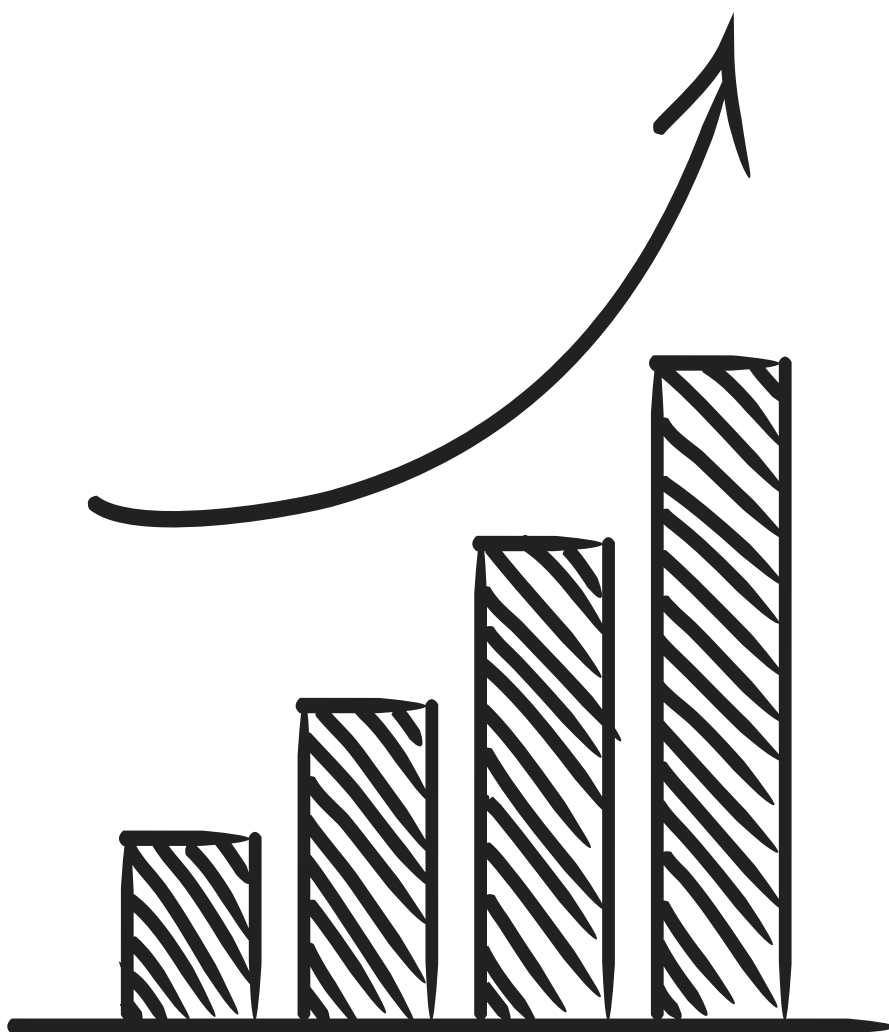
Ispred Vas je još jedna elektronska knjiga **pripremljena od strane Paragraf tima**, u cilju što detaljnijeg približavanja pravila u vezi sa elektronskim evidentiranjem poreza na dodatu vrednost (PDV) u Sistem elektronskih faktura (SEF).

Od 1. jula 2023. godine stupio je na snagu Pravilnik o elektronskom fakturisanju kojim je ova materija više ili manje jasno regulisana.

U dosadašnjoj praksi korišćenja sistema elektronskih faktura, evidentiranje PDV u pojedinačnoj i zbirnoj evidenciji u SEF izaziva najviše nedoumica, a sa donošenjem Pravilnika o elektronskom fakturisanju neka od pitanja su dodatno produbljena, a pored toga pravilnikom je prvi put definisana i obaveza iskazivanja smanjenja obračunatog PDV u SEF.

Zbog novih pravila u vezi sa evidentiranjem, te novih obaveza korisnika SEF koje su regulisane Pravilnikom, u narednim stranama pokušaćemo da na što slikovitiji način predstavimo šta to korisnici SEF evidentiraju u Pojedinačnoj i Zbirnoj evidenciji PDV u SEF, na koji način se popunjavaju ove evidencije i koji je rok za evidentiranje PDV u SEF.

Ne zaboravite da se i pored toga možete osloniti na Paragrafove stručne časopise i redakciju, koja će, posebno svojim pretplatnicima, pomoći u tumačenju propisa.

2. Ko i kada ima obavezu elektronskog evidentiranja PDV u SEF?

Pravilnik o elektronskom fakturisanju potvrđuje i detaljnije razrađuje odredbe Zakona o elektronskom fakturisanju (ZEF) koje se odnose na obavezu evidentiranja PDV u SEF. Pravilnikom je propisano da obavezu elektronskog evidentiranja PDV u SEF vrši **poreski dužnik u skladu sa ZPDV** po osnovu nastanka, odnosno korekcije poreske obaveze u skladu sa ZPDV, i to:

- 1) obveznik PDV;
- 2) lice koje nije obveznik PDV, a koje je subjekt javnog sektora ili dobrovoljni korisnik sistema elektronskih faktura.

Da bismo razumeli gore navedenu odredbu, na prvom mestu se moramo podsetiti **ko je to poreski dužnik u skladu sa ZPDV**.

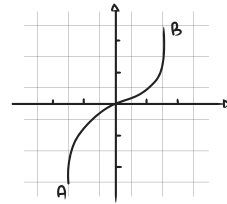
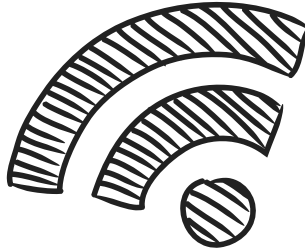
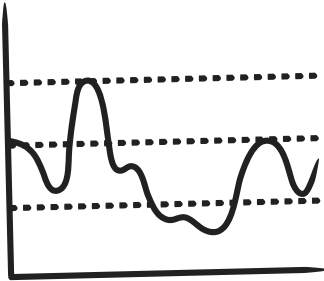
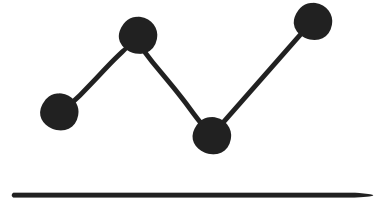
U tu svrhu, podsećamo da je ZPDV definisao ko i kada se smatra poreskim dužnikom za PDV i to na sledeći način (član 10. ZPDV):

„Poreski dužnik, u smislu ovog zakona, je:

- 1) obveznik koji vrši oporezivi promet dobara i usluga, osim kada obavezu plaćanja PDV u skladu sa ovim članom ima drugo lice;**
- 2) (brisana)**
- 3) primalac dobara i usluga, ako strano lice nije obveznik PDV u Republici, nezavisno od toga da li u Republici ima stalnu poslovnu jedinicu i da li je ta stalna poslovna jedinica obveznik PDV u Republici;**
- 4) lice koje u računu ili drugom dokumentu koji služi kao račun (u daljem tekstu: račun) iskaže PDV, a da za to nije imalo obavezu u skladu sa ovim zakonom;**
- 5) lice koje uvozi dobro.**
- 6) (brisana)**

Izuzetno od stava 1. tačka 1) ovog člana, poreski dužnik je:

- 1) primalac dobara ili usluga, obveznik PDV, za promet sekundarnih sirovina i usluga koje su neposredno povezane sa tim dobrima, izvršen od strane drugog obveznika PDV;
- 2) primalac dobara, obveznik PDV, za promet građevinskih objekata i ekonomski deljivih celina u okviru tih objekata, uključujući i vlasničke udele na tim dobrima, izvršen od strane drugog obveznika PDV, u slučaju kada je ugovorom na osnovu kojeg se vrši promet tih dobara predviđeno da će se na taj promet obračunati PDV u skladu sa ovim zakonom;
- 3) primalac dobara i usluga iz oblasti građevinarstva, obveznik PDV, odnosno lice iz člana 9. stav 1. ovog zakona, za promet izvršen od strane obveznika PDV, ako je vrednost tog prometa veća od 500.000 dinara, bez PDV;
- 4) primalac električne energije i prirodnog gasa koji se isporučuju preko prenosne, transportne i distributivne mreže, obveznik PDV koji je ova dobra nabavio radi dalje prodaje, za promet električne energije i prirodnog gasa izvršen od strane drugog obveznika PDV;
- 5) primalac dobara ili usluga, obveznik PDV, za promet izvršen od strane drugog obveznika PDV, i to kod prometa:

- (1) hipotekovane nepokretnosti kod realizacije hipoteke u skladu sa zakonom kojim se uređuje hipoteka;**
- (2) predmeta založnog prava kod realizacije ugovora o zalozi u skladu sa zakonom kojim se uređuje založno pravo na pokretnim stvarima;**
- (3) dobara ili usluga nad kojima se sprovodi izvršenje u izvršnom postupku u skladu sa zakonom;**
- 6) sticalac imovine ili dela imovine čiji je prenos izvršen u skladu sa članom 6. stav 1. tačka 1) ovog zakona, posle čijeg prenosa su prestali uslovi iz člana 6. stav 1. tačka 1) ovog zakona."**

Na osnovu prethodno navedene odredbe zaključuje se da je u svim slučajevima, osim u slučaju iz člana 10. stav 1. tačka 3) ZPDV poreski dužnik ujedno i obveznik PDV u Srbiji, dok se u ulozi poreskog dužnika pod pomenutom tačkom 3) (primaćalac dobara i usluga od stranog lica ukoliko strano lice nije PDV obveznik u Srbiji), može naći i lice koje nije PDV obveznik u Srbiji.

Otuda ZEF i Pravilnik o elektronskom fakturisanju navode da obavezu evidentiranja imaju PDV dužnici, među kojima su obveznici PDV (najčešći slučaj), ali i lica koja nisu PDV obveznici – **ALI SAMO UKOLIKO SE OVA LICA SMATRAJU PDV DUŽNIKOM ZA PROMET STRANOG LICA** i samo ukoliko su ova lica već korisnici SEF (subjekti javnog sektora ili dobrovoljni korisnici SEF).

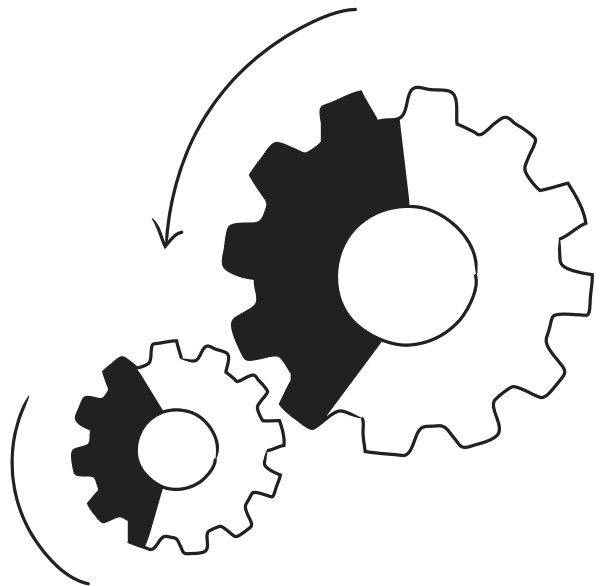
U retkim slučajevima dolazi do toga da je lice koje nije PDV obveznik u Srbiji poreski dužnik za promet stranog lica, a da ovo lice nije korisnik SEF. U tom slučaju, taj poreski dužnik ne bi bio dužan da se registruje kao dobrovoljni korisnik samo radi evidentiranja takvog PDV duga (iako podnosi PDV prijavu kao poreski dužnik).

U daljoj analizi odredbe u vezi sa obavezom evidentiranja PDV u SEF, Pravilnik kaže da se evidentira **nastanak i korekcija PDV obaveze u skladu sa ZPDV**.

Dakle, evidentiranje PDV se odnosi na PDV obavezu, kao i na potencijalno povećanje ili smanjenje PDV obaveze u skladu sa propisima o PDV, ali **NE I NA ULAZNI PDV**.

Iz same definicije, dakle, zaključuje se da:

- 1) PDV evidentira poreski dužnik;
- 2) Evidentira se PDV obaveza i korekcija PDV obaveze;
- 3) Ne evidentira se ulazni PDV.

3. Šta je izuzeto od obaveze evidentiranja u SEF?

Kada smo razumeli prethodno navedeno, neophodno je ukazati na to šta je to IZUZETO od obaveze evidentiranja u Pojedinačnu i Zbirnu evidenciju PDV u SEF.

Naime, kada kažemo da poreski dužnik evidentira PDV dug (obavezu), mogli bi se zaključiti da se ukupan PDV dug iskazan u poreskoj prijavi u jednom poreskom periodu evidentira u PDV evidencije u SEF. Međutim, to nije tako!

ZEF i Pravilnik izričito propisuju da se NE EVIDENTIRA PDV obaveza za:

- 1) promet dobara i usluga, uključujući i primljeni avans za taj promet, za koji je isporučilac dobara, odnosno pružalac usluga poreski dužnik, a **za koji je izdata elektronska faktura u skladu sa Zakonom u kojoj je iskazan obračunati PDV;**
- 2) promet dobara i usluga na malo, uključujući i primljeni avans za taj promet, za koji je isporučilac dobara, odnosno pružalac usluga poreski dužnik, **a za koji je izdat fiskalni račun u skladu sa propisima kojima se uređuje fiskalizacija u kojem je iskazan obračunati PDV;**
- 3) uvoz dobara.

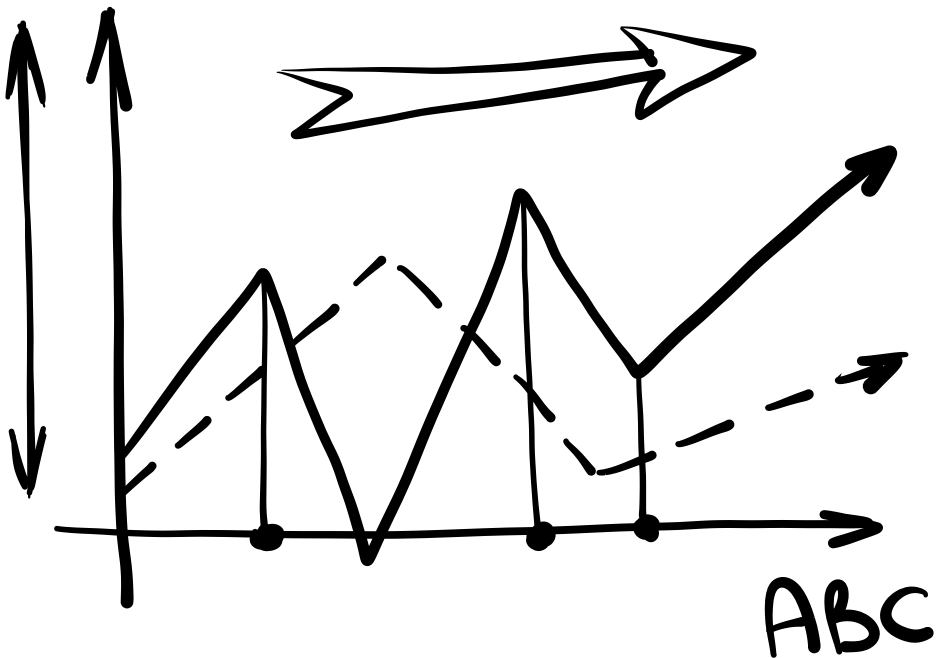
Dakle, ona PDV obaveza koju je poreski dužnik već iskazao na izdatoj e-fakturi ili fiskalnom računu, kao i PDV na uvoz dobara (koji obračunava carina) ne evidentiraju se u PDV evidencijama u SEF!

To bi suštinski značilo da se PDV dug obveznika u jednom poreskom periodu sastoji od:

- 1) PDV iskazanog u izdatim elektronskim fakturama;
- 2) PDV iskazanog u izdatim fiskalnim računima i
- 3) PDV koji nije iskazan u e-fakturama i fiskalnim računima, ali je evidentiran u PDV evidencije u SEF.

Ne treba duplirati PDV u gore pomenutim stavkama, tj. ukoliko je PDV dug već iskazan u e-fakturi ili fiskalnom računu, NE TREBA ponovo evidentirati taj PDV dug u neku od evidencija u SEF.

VAŽNA NAPOMENA: PDV evidencije u SEF ne predstavljaju evidencije izdatih (ili primljenih) računa, pa ne postoji obaveza evidentiranja računa koji su izdati preko SEF ili izvan SEF, a koji ne dovode do PDV obaveze (npr. računi za promet koji je oslobođen PDV).

4. Kada se PDV evidentira u Pojedinačnu, a kada u Zbirnu evidenciju PDV u SEF?

U okviru SEF postoje dve evidencije PDV i to Pojedinačna i Zbirna evidencija. ZEF, kao i Pravilnik predviđaju šta se evidentira u jednu, a šta u drugu evidenciju i propisuje čak kaznene odredbe za pogrešno evidentiranje, tj. propisuje kao prekršaj ukoliko se evidentiranje ne izvrši u skladu sa zakonskim odredbama. Ipak, Pravilnikom je relaksirana ova prekršajna odredba (i to samo ta!), pa je predviđeno da se u periodu od 1. jula 2023. godine do 31. decembra 2023. godine u postupku kontrole elektronskog evidentiranja PDV neće uzimati u obzir greške u vezi sa tim da li je PDV evidentiran u Pojedinačnu ili Zbirnu evidenciju, sve dok je ukupan iznos PDV pravilno evidentiran – o čemu smo **pisali u prvom e-Book koji je posvećen Pravilniku o elektronskom fakturisanju**.

Sa jedne strane smo do kraja godine relaksirani u pogledu opredeljivanja u okviru koje evidencije ćemo evidentirati PDV, kada za tim postoji potreba, ali sa druge strane nam je nesumnjivo dato do znanja da će se od početka nove kalendarske godine, greške u pogledu odabira evidencije smatrati prekršajem, te je važno da u ovom periodu razrešimo dileme šta ide u jednu, a šta u drugu evidenciju, kao i da pripremimo naše programe i za ovaj zadatak.

U vezi sa navedenim, ZEF propisuje da se **elektronsko evidentiranje obračuna poreza na dodatu vrednost vrši zbirno, za sve obaveze**, iskazivanjem

podataka o osnovici i obračunatom porezu na dodatu vrednost, posebno po poreskim stopama, **osim ako ovim zakonom nije drukčije propisano**.

Dakle, ono što se evidentira u Pojedinačnu evidenciju, posebno je navedeno u ZEF, dok za sve ostalo (za šta postoji obaveza evidentiranja PDV u SEF), važi gore pomenuto pravilo da se evidentira u okviru Zbirne evidencije.

Elektronsko evidentiranje obračuna poreza na dodatu vrednost vrši se pojedinačno, po svakoj obavezi, iskazivanjem podatka o osnovici, poreskoj stopi i obračunatom porezu na dodatu vrednost, i to za:

- 1) promet dobara i usluga, uključujući i dati avans, **za koji je primalac dobara i usluga poreski dužnik** u skladu sa zakonom kojim se uređuje porez na dodatu vrednost – **Interno obračunati PDV**;
- 2) **promet dobara i usluga koji se vrši uz naknadu obvezniku poreza na prihod od samostalne delatnosti u smislu zakona kojim se uređuje porez na dohodak građana i obvezniku poreza na dobit pravnih lica u smislu zakona kojim se uređuje porez na dobit pravnih lica, uključujući i primljeni avans**, za koji je isporučilac dobara, odnosno pružalac usluga poreski dužnik u skladu sa zakonom kojim se uređuje porez na dodatu vrednost.

Na prvi pogled, navedeno pravilo kojim se određuje šta se evidentira u Pojedinačnu, a šta u Zbirnu evidenciju PDV u SEF, deluje jednostavno, ali nije na odmet da prethodno navedeno malo detaljnije analiziramo.

4.1. Pojedinačna evidencija

Kada smo rekli da se u pojedinačnu evidenciju evidentira interno obračunati PDV, to znači da svaki put kada je primalac dobara poreski dužnik (u skladu sa citiranim članom 10. Zakona o PDV), ovo lice je dužno da obračunati PDV evidentira u okviru Pojedinačne evidencije.

Na šta se tačno misli?

Na primer: Primalac dobara/usluga je poreski dužnik u slučaju kada se radi o prometu iz oblasti građevine vrednosti, čija je vrednost preko 500.000 dinara, između dva PDV obveznika. Primalac je tada dužan da sačini interni račun i

da interno obračunati PDV evidentira kako u POPDV obrascu, tako i u svojoj PDV prijavi. I u POPDV obrascu i u PDV prijavi, primalac iskazuje i dugovani i prethodni PDV (kada ima pravo na odbitak prethodnog poreza u skladu sa opštim uslovima).

Sada dodatno primalac ima obavezu i da PDV evidentira u Pojedinačnoj evidenciji, ALI kako smo prethodno naveli, ovde evidentira SAMO IZLAZNI PDV (samo dugovani porez), dok prethodni PDV ne evidentira u evidencijama PDV u SEF.

Na koji način se vrši evidentiranje PDV u Pojedinačnoj evidenciji?

Pojedinačna evidencija PDV u SEF se popunjava unosom odgovarajućih podataka u tražena polja, među kojima postoje obavezna* i neobavezna polja. Šta koje polje podrazumeva objasnićemo kratko u nastavku:

Opis polja	Objašnjenje
Broj Pojedinačne evidencije	Oznaka koju sam obveznik opredeljuje za svaku Pojedinačnu evidenciju - ne mora da se poklapa sa brojem bilo kog dokumenta; Može sadržati brojeve i slova
Godina	Na koju godinu se odnosi evidencija
Poreski period	Unos podatka da li se radi o mesečnom ili tromesečnom poreskom obvezniku
Period	Mesec ili tromesečje na koje se odnosi Pojedinačna evidencija
Promet	Obaveštenje da li je obveznik u konkretnom slučaju PDV dužnik po osnovu svoje isporuke ili po osnovu nabavke
Identifikator lica koje vrši promet ili kome se vrši promet	U zavisnosti od toga da li PDV dužnik evidentira PDV dug kao lice koje vrši promet ili primalac dobara/usluga - u ovo polje unosi identifikaciju - ili lica kome vrši promet ili lica koje njemu vrši promet

Opis polja	Objašnjenje
Tip dokumenta	Moguće izabrati: Faktura, Dokument o povećanju, Dokument o smanjenju, Avansna faktura, Interni račun za promet stranog lica i Drugi interni račun Napomena: Kada se u polju „Promet“ izabere „Nabavka“ (kada je poreski dužnik primalac) – uvek se bira – ili „Interni račun za promet stranog lica“ ili „Drugi interni račun“, a nikada ostali tipovi dokumenta. Ostali tipovi dokumenata se biraju kada je PDV dužnik lice koje vrši promet (kada se u polju promet izabere „Isporuka“)
Broj dokumenta	Unosi se broj dokumenta na osnovu koga se vrši evidentiranje – kod internog obračuna PDV – unosi se broj Internog računa koji sastavlja PDV dužnik (primalac)
Osnov odabira dokumenta	Ovo polje se pojavljuje samo kada je poreski dužnik primalac, odnosno samo kada se kao tip dokumenta odabere „Interni račun za promet stranog lica“ ili „Drugi interni račun“ i ima za cilj da opredeli da li se interni račun sastavlja na osnovu primljenog prometa ili na osnovu datog avansa
Osnov za avansno plaćanje	Ukoliko se evidentira PDV po osnovu primljenog ili datog avansa u ovo polje se unosi osnov (broj predračuna, ugovora, ponude i slično)
Datum naplate/plaćanja avansa	Ukoliko se evidentira PDV po osnovu primljenog ili datog avansa u ovo polje se unosi datum kada je avansno uplaćen avans

Opis polja	Objašnjenje
Status	Automatski se popunjava i može biti „Evidentirano“, „Korigovano“ i „Poništeno“
Datum evidentiranja	Nije jasno definisano na šta se odnosi, ali može se zaključiti da se odnosi na datum kreiranja Pojedinačne evidencije. Inače, datum promene statusa evidencije se automatski generiše u sistemu
Opis prometa po stopi od 20% /10%	Unosi se tekstualni opis na šta se promet odnosi za svaku stopu posebno
Osnovica	Unosi se iznos osnovice na koju se obračunava PDV - po svakoj stopi posebno
Obračunati PDV	Unosi se koji iznos PDV je obračunat po stopi od 20%, a koji iznos po stopi od 10%
Ukupno obračunati PDV	Ukupan iznos PDV obračunat na promet po osnovu koga se vrši evidentiranje (zbir obračunatog PDV po obe stope)
Ukupan iznos naknade/vrednosti	Ovo predstavlja ukupan iznos za plaćanje sa računa. U slučaju kada se evidentira interni obračunati PDV (od strane primaoca) - ovaj iznos je jednak iznosu osnovice (bez PDV), dok u slučaju kada se evidentira PDV za promet pravnim licima i preduzetnicima izvan SEF - od strane isporučioaca, ovaj iznos predstavlja zbir osnovice i PDV U slučaju da se evidentira konačan račun, pre kog je bio evidentiran PDV po osnovu avansnog plaćanja, ukupan iznos predstavlja ukupan iznos za promet, bez umanjenja za primljeni/plaćeni avans.

Pored interno obračunatog PDV, u Pojedinačnu evidenciju se evidentira i onaj PDV koji je obveznik PDV obračunao za svoj promet (uz naknadu), pri čemu je promet izvršio pravnom licu ili preduzetniku u Srbiji, koji nisu korisnici SEF (pa im nije izdata e-faktura sa obračunatim PDV), a ne radi se ni o prometu na malo.

Dakle, ako jedan PDV obveznik vrši PDV oporeziv promet pravnim licima i preduzetnicima izvan SEF u Srbiji, a za taj promet ne izdaje e-fakturu, niti fiskalni račun, nego „običan“ račun – takav PDV se ne bi video u sistemima u koje nadležni organi imaju uvid, te se zahteva njegovo evidentiranje u Pojedinačnu evidenciju – po svakoj obavezi posebno.

U okviru Pojedinačne evidencije, takođe se evidentira i dokument o smanjenju/povećanju, kao i avansna faktura koja se izdaje ovim pravnim licima i preduzetnicima koji nisu korisnici u SEF (a jesu obveznici poreza na dobit ili poreza na prihod od samostalnih delatnosti u Srbiji).

Sušтина je u tome da kada izdajemo dokument izvan SEF i izvan sistema za upravljanje fiskalizacijom i taj dokument sadrži obračun PDV ili korekciju PDV (povećanje ili smanjenje), treba da razmišljamo o obavezi evidentiranja ovog PDV duga ili njegove korekcije u okviru SEF evidencija.

Ponekad čak i ono što je izdato preko SEF u SEF (npr. dokument o smanjenju – tzv. knjižno odobrenje) ili preko fiskalnog uređaja (npr. „račun-refundacija“ koji predstavlja dokument o smanjenju u maloprodaji ili storno fiskalnog računa), treba dodatno evidentirati i u PDV evidencije u SEF, ali to je relevantno iz ugla razmatranja sadržaja Zbirne evidencije, tačnije iskazivanja podatka o smanjenju PDV u okviru Zbirne evidencije o čemu ćete pročitati u nastavku.

4.2. Zbirna evidencija

Prethodno smo pomenuli da je ZEF predvideo da sve što treba da se evidentira, a za šta nije izričito predviđena Pojedinačna evidencija, treba evidentirati u Zbirnoj evidenciji, ali sada da vidimo i na šta se to odnosi u praksi...

Koji PDV treba da vidimo u Zbirnoj evidenciji?

Na prvom mestu je veoma važno da napravimo jasnu podelu na dva osnovna dela Zbirne evidencije, a to su:

- 1) Deo u koji se evidentira PDV dug po osnovu prometa uz naknadu, prometa bez naknade i avans za budući promet – za koji postoji obaveza evidentiranja PDV u Zbirnu evidenciju
- 2) Deo u koji se evidentira korekcija PDV duga – Smanjenje PDV i Povećanje PDV

Dakle, suština je da se u ova dva dela Zbirne evidencije evidentiraju različiti podaci, tj. u **prvom (gornjem) delu evidencije evidentira se PDV dug** – na primer:

- PDV na manjak (u deo prometa bez naknade);
- PDV na promet bez naknade kada se ne izdaje e-faktura, niti fiskalni račun;
- PDV na promet fizičkim licima za koji se ne izdaje fiskalni račun ili se u fiskalnom računu ne iskazuje PDV na primer:
 - PDV oporeziv promet usluga telekomunikacija pružen fizičkim licima – ne izdaje se fiskalni račun i evidentiranje PDV se vrši u Zbirnu evidenciju;
 - PDV oporezivi promet usluge gradskog i prigradskog prevoza putnika;
 - Promet jedinstvene turističke usluge – u izdatim fiskalnim računima ili e-fakturama se ne iskazuje PDV, pa se PDV obračunat po osnovu jedinstvenih turističkih usluga evidentira u Zbirnoj evidenciji;
 - PDV kod oporezivanja razlike kod prometa polovnih dobara fizičkim licima u skladu sa članom 36. Zakona o PDV jer se na fiskalnom računu ne iskazuje PDV (isti promet pravnim licima i preduzetnicima evidentira se u Pojedinačnoj evidenciji);
 - PDV za izvoz dobara (stranom licu), ukoliko nisu ispunjeni uslovi za porezko oslobođenje (i periodu kada je započeto otpremanje i narednom pore-

skom periodu), pa se po ispunjenju uslova iskazuje smanjenje PDV;

- Avansi za budući promet fizičkim licima za koji se ne izdaje fiskalni račun ili se u fiskalnom računu ne iskazuje PDV.

U drugom delu Zbirne evidencije evidentira se korekcija PDV obaveze, tj. njeno smanjenje (a ponekad, iako retko, povećanje PDV).

Evidentiranje korekcije PDV obaveze, tj. u praksi će to najčešće biti smanjenje PDV, ne odnosi se samo na onaj PDV koji je bio evidentiran u Zbirnoj evidenciji, nego svako smanjenje PDV u skladu sa PDV propisima, pa i kada je taj PDV bio evidentiran u Pojedinačnoj evidenciji ili je bio iskazan u e-fakturi, fiskalnom računu ili drugom dokumentu, a naknadno dođe do njegovog smanjenja.

Kada kažemo da će se povećanje PDV u okviru Zbirne evidencije retko evidentirati u drugom delu evidencije, to je iz razloga što je ovo polje namenjeno za iskazivanje povećanja PDV samo u veoma specifičnim slučajevima – kao što je npr. storniranje dokumenta o smanjenju (knjižnog odobrenja), po osnovu koga je ranije bio smanjen PDV, pa je iz nekog razloga došlo do storniranja tog dokumenta. Za sve druge slučajeve povećanja PDV, zapravo ideja je da se evidentiraju na drugim mestima u SEF, pa tako – ako se izdaje dokument o povećanju (knjižno zaduženje) sa PDV preko SEF (kao e-faktura) ili preko elektronskog fiskalnog uređaja, nije potrebno dodatno evidentiranje tog povećanja PDV. Takođe, ako se dokument o povećanju izdaje pravnim licima i preduzetnicima u Srbiji izvan SEF, taj dokument se evidentira u Pojedinačnoj evidenciji i nije potrebno duplirati evidentiranje u Zbirnoj evidenciji. Ukoliko se izdaje dokument o povećanju sa obračunatim PDV stranim licima, to bi se evidentiralo u Zbirnoj evidenciji, ali prema nezvaničnom stavu Ministarstva finansija, ispravnije je takav PDV evidentirati u prvom delu Zbirne evidencije – tačnije u delu kod prometa uz naknadu, gde se evidentira i osnovica i PDV. Prema tome, jasno je da će se polje „Povećanje PDV“, za razliku od polja „Smanjenje PDV“ veoma retko koristiti u praksi.

4.2.1. Smanjenje PDV

Iskazivanje smanjenja PDV u Zbirnoj evidenciji PDV u SEF je možda i najznačajniji novitet u propisima o elektronskom fakturisanju. Iako smo i do sada već videli ovo polje u Zbirnoj evidenciji, nijedan propis, pa ni Interno tehničko uputstvo do donošenja Pravilnika o elektronskom fakturisanju, nije regulisalo šta se to unosi u ovo polje, za koga i kada postoji ta obaveza.

To je izmenjeno upravo Pravilnikom i sada je nesumnjivo da se u ovo polje Zbirne evidencije unosi svako smanjenje PDV koje se iskazuje u odgovarajućim poljima obrasca POPDV prilikom podnošenja PDV prijave.

Pravilnik kaže da se u polje za smanjenje unosi podatak o smanjenju PDV po osnovu izdavanja dokumenta o smanjenju (knjižnog odobrenja) i to bez obzira na to da li se ovaj dokument izdaje preko SEF, fiskalnog uređaja ili na treći način, kao i smanjenje PDV po osnovu storniranja PDV računa (bez obzira da li je taj račun izdat i storniran u SEF, fiskalnom uređaju ili na treći način).

KADA SE ISKAZUJE SMANJENJE PDV?

Relevantno je pitanje u kom poreskom periodu ili za koji poreski period u Zbirnoj evidenciji iskazujemo podatak o smanjenju PDV. **To je uvek onaj poreski period kada je obveznik stekao uslove za smanjenje obračunatog PDV (bez obzira na to da li je PDV obračunao kao isporučilac ili primalac) i kada je taj podatak iskazao u PDV prijavi i POPDV obrascu.**

ZAŠTO ISKAZUJEMO SMANJENJE PDV KADA SMO DOKUMENT O SMANJENJU VEĆ IZDALI PREKO SEF ILI FISKALNOG UREĐAJA (ILI SMO STORNIRALI DOKUMENT SA SEF ILI FISKALNOG UREĐAJA)?

Za razliku od evidentiranja PDV DUGA, kada ne postoji obaveza da se evidentira PDV koji je već iskazan na e-fakturi ili fiskalnom računu, SMANJENJE PDV se evidentira, čak i kada je dokument o smanjenju izdat preko SEF ili fiskalnog uređaja („račun-refundacija“) ili je stornirana e-faktura ili fiskalni račun, pa to storniranje (uz ispunjenje drugih uslova) dovodi do smanjenja PDV.

Zašto je to tako?

Iskazivanje smanjenja PDV je specifično iz razloga što samo izdavanje dokumenta o smanjenju ili storniranje PDV računa (bez obzira da li je taj račun izdat na SEF, fiskalnom uređaju ili na treći način), nije dovoljan uslov za smanjenje obračunatog PDV. Propisi o PDV predviđaju ispunjenje dodatnih uslova (najčešće potvrda od strane primaoca dokumenta o ispravci/nekorišćenju prethodnog PDV ili potvrda o prijemu dokumenta o smanjenju, kod storniranja i izdavanje ispravnog računa ukoliko je trebalo da bude izdat).

Evidentiranje smanjenja je zamišljeno kao neka vrsta potvrde od strane obveznika koji smanjuje PDV da je ispunio i te dodatne uslove (pored izdavanja dokumenta ili storniranja računa). Iz tog razloga se i kada se izdavanje dokumenta već vidi na SEF ili sistemu fiskalizacije, obveznik iskazuje smanjenje PDV u onom poreskom periodu kada je ispunio uslove za smanjenje PDV (i to iskazao u polju 3.6 ili 3a.5 POPDV obrasca).

I to nije baš sve...

U polju za smanjenje PDV u Zbirnoj evidenciji se prema Pravilniku evidentira još jedna specifična situacija – koja se, uzgred, ne vidi u POPDV obrascu i PDV prijavi.

Naime, obveznicima je već poznato da za izvršeni promet treba da izdaju račun. Međutim, propisi o PDV, kao ni drugi propisi, ne propisuju u kom roku obveznik mora da izda račun od momenta izvršenog prometa (osim za promet na malo kada postoji obaveza da se u istom momentu izda fiskalni račun).

Kada se radi o PDV oporezivom prometu između dva korisnika SEF, a nije u pitanju promet na malo – izdaje se e-faktura... ALI ni ZEF ne propisuje krajnji rok za izdavanje fakture – dok PDV mora da bude obračunat i prijavljen u onom poreskom periodu kada je poreska obaveza nastala, bez obzira na to da li je za taj promet izdata faktura ili ne.

Dakle, moguće je i sasvim u redu da u jednom poreskom periodu izvršimo promet, po tom osnovu obračunamo PDV i prijavimo PDV dug u PDV prijavi i POPDV obrascu, a da do momenta podnošenja prijave nismo izdali račun (e-fakturu) za taj promet. To nije prekršaj, jer nije propisan krajnji rok u kome se faktura mora izdati!

Međutim, u navedenom slučaju bi došlo do toga da je PDV u PDV prijavi obračunat (iskazan u POPDV obrascu), a da u SEF taj PDV dug nigde ne vidimo – jer još nije izdata faktura.

Da bi donekle uskladio podatke u vezi sa PDV dugom iskazane u POPDV obrascu i SEF, Pravilnik je propisao da u ovom slučaju – ako smo izvršili PDV oporeziv promet za koji treba da se izda e-faktura, do roka za podnošenje prijave još uvek nismo izdali tu e-fakturu – PDV za navedeni promet treba da evidentiramo taj PDV u okviru Pojedinačne evidencije.

Kada se u nekom kasnijem trenutku izda e-faktura sa obračunatim PDV, u skladu sa Pravilnikom, PDV koji je bio evidentiran u Pojedinačnoj evidenciji treba iskazati na polju za smanjenje PDV u Zbirnoj evidenciji.

Ovo rešenje je imalo za cilj, kako smo prethodno naveli, da uskladi podatke o PDV dugu u POPDV obrascu i SEF. S druge strane, takvo rešenje je dovelo do toga da se polje u kome se iskazuje smanjenje PDV u okviru Zbirne evidencije i zbir polja za smanjenje PDV u okviru POPDV obrasca (3.6 i 3a.5) neće uvek slagati – i to kada dođe do prethodno opisane situacije – da se iskaže smanjenje PDV koji se ne iskazuje u POPDV obrascu, po osnovu toga što je nakon roka za podnošenje prijave izdata e-faktura (a prethodno je PDV bio evidentiran u Pojedinačnu evidenciju).

Konačno, smanjenje PDV u Zbirnoj evidenciji sastojće se od PDV iskazanog kao smanjenje na poljima 3.6 i 3a.5 u POPDV obrascu, a ponekad – kada za PDV oporeziv promet do roka za podnošenje poreske prijave nije bila izdata e-faktura i PDV bio evidentiran u Pojedinačnu evidenciju, pa se naknadno izda e-faktura – od podatka o tom PDV (koji je pre izdavanja e-fakture bio evidentiran u Pojedinačnoj evidenciji).

Ova poslednja situacija ne bi trebalo da bude toliko česta u praksi, jer se e-fakture najčešće izdaju do roka za podnošenje poreske prijave za poreski period na koji se promet odnosi.

Nakon detaljnijih analiza u vezi sa odabirom evidencije i popunjavanjem polja prilikom evidentiranja, ipak uviđamo da sva ova pravila mogu dovesti do nedoumica i predstavljaju dodatnu obavezu za korisnike SEF. Iz tog razloga, program Kancelarko razvija funkcije kojim će se korisnicima maksimalno olakšati postupak evidentiranja PDV u SEF, na način da određena polja popunjava automatski u svakoj novoj evidenciji, kao i da korisniku u svim situacijama u kojima je to moguće osigura odabir prave evidencije već prilikom kreiranja ili prijema faktura putem ovog programa.

5. Rok za elektronsko evidentiranje i privremeni prestanak rada SEF

Rok za evidentiranje PDV u SEF je isti kao i rok za podnošenje poreske prijave za PDV i o tome treba voditi računa. Nema smetnji da se i ranije izvrši evidentiranje, kao ni da se koriguje evidentirani PDV, ali treba voditi računa da se u roku za podnošenje PDV prijave evidentira i PDV, za koji postoji ova obaveza.

Ukoliko obveznik propusti da evidentira PDV u roku, to predstavlja prekršaj, osim ukoliko je došlo do privremenog prekida rada SEF poslednjeg dana roka za evidentiranje. U tom slučaju Pravilnik predviđa da se evidentiranje izvrši nakon ponovnog uspostavljanja rada, a najkasnije prvog radnog dana nakon početka rada SEF.

Napominjemo da je moguće izvršiti evidentiranje i za ranije periode – za koje je obveznik propustio da izvrši evidentiranje, ali nažalost, ZEF i Pravilnik ovakvu vrstu evidentiranja ne izuzimaju od prekršajne odgovornosti. Dakle, ako obveznik zakasni, nije isključeno da bude prekršajno odgovoran, MADA ipak je bolje evidentirati PDV, pa makar i sa zakašnjenjem, nego u potpunosti preskočiti ovu obavezu.

6. Zanimljiva pitanja

Pitanje: Na koji način i u koju evidenciju se evidentira PDV za promet dobara na teritoriju APKM ukoliko nisu ispunjeni uslovi za poresko oslobođenje (nije izvršeno plaćanje dobavljaču)?

Odgovor: Kada je reč o otpremanju dobara na teritoriju APKM, ako obveznik PDV nije pribavio propisane dokaze do isteka roka za podnošenje poreske prijave, dužan je da obračuna PDV po tom osnovu.

Kada je reč o evidentiranju predmetnog PDV, ako je promet izvršen preduzetniku ili privrednom društvu koje sedište imaju na teritoriji APKM, smatramo da se PDV evidentira u Pojedinačnoj evidenciji PDV, budući da preduzetnici i privredna društva sa sedištem na teritoriji APKM, strogo formalno gledano, jesu obveznici poreza na prihod od samostalne delatnosti, odnosno poreza na dobit pravnih lica, samo što faktički ovaj porez ne plaćaju. Sa druge strane, u poreskom periodu u kojem obveznik PDV poseduje propisane dokaze, smanjenje PDV se evidentira u Zbirnoj evidenciji PDV.

Pitanje: Da li se u polju za smanjenje PDV u Zbirnoj evidenciji iskazuje podatak o PDV sa fiskalnog računa „avans-refundacija“ koji se izdaje kada je prvo izdat dokument „avans-prodaja“, pa da bi se izdao konačan fiskalni račun „promet-prodaja“, treba izdati i ovaj dokument?

Odgovor: Smanjenje PDV se ne evidentira u slučajevima kada se fiskalni računi refundiraju iz razloga koji predstavljaju tehniku izdavanja dokumenta preko fiskalnog uređaja, po osnovu koga se smanjenje PDV ne iskazuje u Obrascu POPDV. Tako na primer, u slučaju kada

obveznik refundira avansni fiskalni račun po osnovu toga što je izvršio promet i izdao fiskalni račun za izvršeni promet, po tom osnovu se ne evidentira smanjenje PDV, ni u Obrascu POPDV, ni u Zbirnoj evidenciji PDV. Takođe, kada se refundiraju fiskalni računi izdati imaoću korporacijske kartice, u slučajevima kada se po tom osnovu izdaje zbirni PDV račun, po tom osnovu se ne evidentira smanjenje PDV, ni u Obrascu POPDV, ni u Zbirnoj evidenciji PDV.

Pitanje: Da li se u polju za smanjenje PDV u Zbirnoj evidenciji evidentira dokument „račun-refundacija“, koji predstavlja storno fiskalnog računa, na osnovu zahteva subjekta javnog sektora da mu se za promet na malo izda e-faktura u skladu sa članom 198a Pravilnika o PDV?

Odgovor: Podsetimo da je predmetnom odredbom Pravilnika o PDV propisano da za promet dobara i usluga za koji je izdat fiskalni račun u skladu sa propisima kojima se uređuje fiskalizacija, obveznik PDV na zahtev subjekta javnog sektora određenog propisima kojima se uređuje elektronsko fakturisanje izdaje elektronsku fakturu u skladu sa tim propisima.

Zahtev iz stava 1. ovog člana naročito sadrži:

- 1) broj fiskalnog računa iz stava 1. ovog člana;
- 2) izjavu subjekta javnog sektora da PDV iskazan u fiskalnom računu iz stava 1. ovog člana nije korišćen kao prethodni porez, odnosno da je izvršena ispravka odbitka prethodnog poreza.

Posle izdavanja elektronske fakture iz stava 1. ovog člana, obveznik PDV može da izda fiskalni račun u kojem je naveden podatak "refundacija" za promet za koji je izdat fiskalni račun i elektronska faktura iz stava 1. ovog člana.

Imajući u vidu navedeno, tj. da se u ovim slučajevima praktično primenjuju pravila o izmeni poreske osnovice, smatramo da **postoji obaveza evidentiranja smanjenja PDV** koji je iskazan na refundiranom fiskalnom računu, u poreskom periodu u kojem obveznik PDV poseduje izjavu subjekta javnog sektora da PDV iskazan u fiskalnom računu nije korišćen kao prethodni porez, odnosno da je izvršena ispravka odbitka prethodnog poreza.

Pitanje: Da li se u poreskom periodu u kome obveznik nema PDV za evidentiranje u Pojedinačnu i Zbirnu evidenciju podnose PDV evidencije sa 0?

Odgovor: Ne postoji takva obaveza. Obveznik evidentira PDV u Pojedinačnu i Zbirnu evidenciju samo onda kada za to postoji osnov u skladu sa ZEF i Pravilnikom o elektronskom fakturisanju. Ukoliko nema takve obaveze, ne evidentira se 0.

Pitanje: Ukoliko je obveznik imao obavezu da evidentira PDV na osnovu primljenog ili datog avansa, da li je u obavezi da evidentira i PDV sa konačnog računa? Koja je razlika ukoliko je dat avans 100% u odnosu na to kada je avansom pokriven samo deo prometa?

Odgovor: Ukoliko je PDV obaveza za koju postoji obaveza evidentiranja u Pojedinačnu ili Zbirnu evidenciju PDV u SEF nastala na osnovu avansa, obveznik PDV evidentira u delu avansa. Kada promet bude izvršen i izdat konačan račun, ukoliko postoji razlika za obračun PDV po konačnoj fakturi, potrebno je izvršiti evidentiranje i tog dela PDV. Ukoliko je 100% naknade plaćeno avansno, što znači da na konačnom računu nema razlike PDV, ne postoji obaveza evidentiranja 0 PDV, ali nema smetnji da se i to učini.

Pravna i ekonomska izdanja
za uspešno i zakonito poslovanje

Premium paket vebinara

Do
80%
uštete

prilikom kupovine
godišnjeg paketa

Kupovinom Premium godišnjeg paketa vebinara **ostvarujete pravo da prisustvujete svim vebinarima u organizaciji kompanije Paragraf**, iz svih zakonodavnih oblasti tokom godinu dana od dana uplate.

Samo u poslednjih godinu dana uspešno smo održali skoro 70 edukacija na najrazličitije aktuelne teme koje se tiču i privatnog i javnog sektora.

Kupovina paketa i
više informacija na:

paragraf.rs/paketi

Ili skenirajte QR kod